సదఖతుల్ ఫిత్ర్ (ఫిత్రా దానం)

١ - بَابُ صَدَقَةِ الْفِطْرِ

505. దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రబోధించారని హజ్రత్ ఇబ్నె ఉమర్ (రజి) తెలిపారు - "ముస్లింల బానిసలు, స్వేచ్ఛాజీవులు, పురుషులు, స్త్రీలు, పిల్లలు, వృద్ధులు - అందరిపై సదఖతుల్ ఫిత్ర్ (ఫిత్రాదానం) తప్పనిసరి గావించబడింది. ఒక 'సా' ఖర్జూరంగానీ, ఒక 'సా' బార్లీగానీ (ఫిత్రా రూపేణా) ఇవ్వాలి. ఈ ఫిత్రా (పండుగ) నమాజ్‌కు బయలుదేరక ముందే ఇచ్చేయాలి."

(బుఖారీ, ముస్లిం)

(٥٠٥) عَنِ ابْنِ عُمَرَ رَضِيَ اللّٰهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ اللّٰهِ ﷺ زَكَاةَ الْفِطْرِ صَاعاً مِنْ تَمْرٍ، أَوْ صَاعاً مِنْ شَعِيرٍ، عَلَى الْعَبْدِ وَالْحُرِّ وَالذَّكَرِ وَالْأُنْثَى وَالصَّغِيرِ وَالْكَبِيرِ، مِنَ الْمُسْلِمِينَ، وَأَمَرَ بِهَا أَن تُؤَدَّى قَبْلَ خُرُوجِ النَّاسِ إِلَى الصَّلاَةِ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

ఇబ్నె అదీ, దారె ఖుత్నీలో 'జయీఫ్' ఆధారంతో ఇలా అనబడింది : "ఆ రోజు పేదవాళ్లు ముష్టెత్తుకునే స్థితి ఏర్పడకుండా చూడండి."

وَلِابْنِ عَدِيٍّ وَالدَّارَقُطْنِيِّ بِإِسْنَادٍ ضَعِيفٍ: أَغْنُوهُمْ عَنِ الطَّوَافِ فِي هٰذَا الْيَوْمِ.

సారాంశం

ముస్లింలయిన ప్రతి ఒక్కరిపై ఫిత్రాదానం తప్పనిసరి గావించబడిందని ఈ హదీసు చెబుతోంది. అదీ పండుగకు ముందే చెల్లించాలని తాకీదు చెయ్యబడటం గమనార్హం. సమాజంలోని అభాగ్యజీవులు, అగత్యపరులు, బీదవాళ్లు కూడా ఆ రోజు అడుక్కు తినవలసిన నికృష్టస్థితి రాకూడదనీ, వాళ్లు సయితం పండుగ సంతోషాలను అందరిలా పొందాలన్న ఉద్దేశ్యంతో ఈ విధంగా ఆజ్ఞాపించబడింది. తలసరి ఫిత్రా ఒక 'సా' చొప్పున ఇవ్వాలని చెప్పబడింది. తమ వద్ద ముస్లిమేతర సేవకులు ఉంటే వారి పేరున ఫిత్రా ఇవ్వనవసరం లేదు. ముస్లిం సేవకుల పేరున మాత్రం ఫిత్రా తప్పక ఇవ్వాలి.

(٥٠٦) وَعَنْ أَبِي سَعِيدٍ الْخُدْرِيِّ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ قَالَ: كُنَّا نُعْطِيهَا فِي زَمَنِ النَّبِيِّ ﷺ صَاعاً مِنْ طَعَامٍ، أَوْ صَاعاً مِنْ تَمْرٍ، أَوْ صَاعاً مِنْ شَعِيرٍ، أَوْ صَاعاً مِنْ زَبِيبٍ. مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ. وَفِي رِوَايَةٍ: «أَوْ صَاعاً مِنْ أَقِطٍ». قَالَ أَبُو سَعِيدٍ: أَمَّا أَنَا فَلاَ أَزَالُ أُخْرِجُهُ، كَمَا كُنْتُ أُخْرِجُهُ فِي زَمَنِ رَسُولِ اللهِ ﷺ. وَلِأَبِي دَاوُدَ: «لاَ أُخْرِجُ أَبَداً إِلاَّ صَاعاً».

506. హజ్రత్ అబూసయీద్ ఖుదరీ (రజి) కథనం : మేము దైవప్రవక్త (సఅసం) హయాంలో ఒక 'సా' గోధుమలు, (లేక) ఒక 'సా' ఖర్జూరం (లేక) ఒక 'సా' బార్లీ, (లేక) ఒక 'సా' ఎండు ద్రాక్షను 'ఫిత్రా'గా ఇచ్చేవారము (బుఖారీ, ముస్లిం). మీగడ (లేక జున్ను) లో నుంచి కూడా ఒక 'సా'ను ఫిత్రాగా చెల్లించేవారమని వేరొక ఉల్లేఖనంలో ఉంది. దైవప్రవక్త (సఅసం) కాలంలో ఏ పరిమాణంలో ఇచ్చేవారమో ఆ పరిమాణంలోనే తాను ఎల్లప్పుడూ ఫిత్రా ఇస్తానని అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి) అన్నారు. అబూదావూద్‌లోని ఉల్లేఖనం లో ఇలా వుంది - 'నేను ఎల్లకాలం ఒక 'సా' మాత్రమే ఇస్తాను.'

సారాంశం

ఫిత్రాగా ఏ ఆహారధాన్యాన్ని ఇచ్చినా ఒక 'సా' ఇవ్వటం మస్నూన్ (సంప్రదాయం) అని ఈ హదీసు ద్వారా స్పష్టమవుతున్నది. హజ్రత్ అబూ సయీద్ ఖుదరీ (రజి) ఈ వ్యవహారంలో ఎంతో ఖచ్చితంగా అమలు జరిపారు. ఆయన ఎల్లకాలం ఒక 'సా' మాత్రమే ఇస్తానని కరాకండీగా చెప్పవలసిన పరిస్థితి ఎందుకు ఏర్పడిందంటే, అమీర్ ముఆవియ (రజి) తన ఖిలాఫత్ కాలంలో అర్ధ 'సా' గోధుమలను, ఒక 'సా' బార్లీకి సమానంగా నిర్ధారించారు. ఇది అబూసయీద్ ఖుదరీ (రజి) గార్కి నచ్చలేదు. తాము తినే ఆహారధాన్యాలు ఏవయినా, వాటి ధరలో వ్యత్యాసమున్నా సరే - పూర్తిగా ఒక 'సా'ను ఇవ్వటమే న్యాయమన్నది ఆయన ఉద్దేశ్యం. ఎందుకంటే దైవప్రవక్త (సఅసం) కాలంలో ఈ విధంగానే అమలుపరచేవారు. అమీర్ ముఆవియా (రజి) తన వివేచన కనుగుణంగా ఇలా నిర్ధారించగా, అబూ సయీద్ ఖుదరీగారు దైవప్రవక్త (స) మరియు ప్రవక్త సహచరుల ఆచరణను ప్రమాణంగా పేర్కొని తన అభిమతాన్ని వెల్లడించారు. ఇక్కడ అమీర్ ముఆవియ 'ఇజ్తిహాద్' (షరీయత్ సూత్ర అన్వయింపు) కన్నా అబూ సయీద్ ఖుదరీ 'అనుసరణా తీరు' బలవత్తరమైనది.

(٥٠٧) وَعَنِ ابْنِ عَبَّاسٍ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُمَا قَالَ: فَرَضَ رَسُولُ اللهِ ﷺ زَكَاةَ

507. హజ్రత్ ఇబ్నె అబ్బాస్ (రజి) కథనం: దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ఉపవాసి వల్ల జరిగిన తప్పుల

الْفِطْر طُهْرَةً لِلصَّائِمِ مِنَ اللَّغْوِ وَالرَّفَثِ، وَطُعْمَةً لِلْمَسَاكِينِ، فَمَنْ أَدَّاهَا قَبْلَ الصَّلاَةِ فَهِيَ زَكَاةٌ مَّقْبُولَةٌ، وَمَنْ أَدَّاهَا بَعْدَ الصَّلاَةِ فَهِيَ صَدَقَةٌ مِنَ الصَّدَقَاتِ. رَوَاهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَهْ، وَصَحَّحَهُ الْحَاكِمُ.

నుండి అతని ఉపవాసాన్ని పవిత్రం గావించే ఉద్దేశ్యంతో, నిరాధార జీవులకు అన్నంపెట్టే సంకల్పంతో ఫిత్రా దానాన్ని విధించారు. అది పండుగ నమాజ్‌కు ముందే చెల్లిస్తే (ఫిత్రాగా) స్వీకారయోగ్య మవుతుంది. నమాజ్ తరువాత చెల్లిస్తే సాధారణ దానాలలోని ఒక దానంగా పరిగణించబడుతుంది." (ఈ హదీసును అబూదావూద్, ఇబ్నెమాజా ఉల్లేఖించగా, హాకిమ్ ప్రామాణికమైనదిగా ధృవీకరించారు)

సారాంశం

ఫిత్రాదానం సొసైటీలోని పేదప్రజల, అగత్యపరుల హక్కు అనీ, పండుగ నమాజుకు ముందే దాన్ని అవశ్యంగా ఇచ్చివేయాలని ఈ హదీసు చెబుతోంది. పండుగ నమాజ్ చేసిన తరువాత ఫిత్రా ఇస్తే అది ఫిత్రాగా ఆమోదముద్ర పొందదు. అదొక సాధారణ దానంగా మాత్రమే భావించబడుతుంది.

2వ అధ్యాయం

٢ - بَابُ صَدَقَةِ التَّطَوُّعِ

స్వచ్ఛంద దానధర్మాలు

(٥٠٨) وَعَنْ أَبِي هُرَيْرَةَ رَضِيَ اللَّهُ تَعَالَى عَنْهُ، عَنِ النَّبِيِّ ﷺ قَالَ: «**سَبْعَةٌ يُظِلُّهُمُ اللَّهُ فِي ظِلِّهِ يَوْمَ لاَ ظِلَّ إِلاَّ ظِلُّهُ**» - فَذَكَرَ الْحَدِيثَ - وَفِيهِ: «**وَرَجُلٌ تَصَدَّقَ بِصَدَقَةٍ فَأَخْفَاهَا، حَتَّى لاَ تَعْلَمَ شِمَالُهُ مَا تُنْفِقُ يَمِينُهُ**». مُتَّفَقٌ عَلَيْهِ.

508. హజ్రత్ అబూ హురైర (రజి) ఉల్లేఖించారు - దైవప్రవక్త (సల్లల్లాహు అలైహి వ సల్లం) ప్రబోధించారు : "ఏడు రకాల మనుషులున్నారు. ఏ రోజున అల్లాహ్ నీడ తప్ప మరొకరి ఆశ్రయం ఉండదో ఆ రోజున అల్లాహ్ వారికి ఆశ్రయం ఇస్తాడు." తరువాత హదీసు నంతటినీ వివరించారు. అందులో ఒక వాక్యం ఇలా వుంది - "ఆ ఏడుగురిలో- కుడిచేత్తో దానం చేస్తే ఎడమ చేతికి కూడా తెలియనంత రహస్యంగా దానం చేసేవాడు కూడా ఉన్నాడు."

(బుఖారీ, ముస్లిం)